

Advies Netwerk tegen Armoede over ontwerpdecreet ‘jeugd- en kinderrechtenbeleid en de ondersteuning van het jeugdwerk’

Datum

8/03/2022

Inleidend woord

In Vlaanderen leeft minstens **1 kind op 10** in een gezin met een inkomen **onder de armoederisicodrempel** ([Kinderarmoedefonds, 2018](#)). Kinderen en jongeren die opgroeien in armoede hebben **beduidend minder ontwikkelingskansen** in vergelijking met kinderen en jongeren uit een middenklassegezin. Dit heeft te maken met een **opeenstapeling van risicofactoren** (o.a. beperkt inkomen, slechte huisvesting, meer stress en gezondheidsrisico's) en het **ontbreken van beschermingsfactoren** (o.a. minder toegang tot ontspanning, gezondheidszorg, educatieve prikkels, en minder kunnen terugvallen op een sociaal netwerk) die gezinnen in armoede ervaren. Het is belangrijk dat het jeugd- en armoedebeleid **proactief** inwerkt op deze ongelijkheden, zodat ook kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties voldoende kansen krijgen om zich te ontwikkelen en ontplooiën tot menswaardige individuen. Eén van de manieren om dit te doen is door deze kinderen en jongeren positief te stimuleren binnen de verschillende contexten, zowel binnen als buiten het gezin (o.a. onderwijs, jeugdwerk, sport, cultuur). Laagdrempelige en veilige ontmoetingsplaatsen zijn in die zin essentieel voor het verhogen van ontwikkelingskansen van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.

Binnen de 61 verenigingen waar mensen in armoede het woord nemen, zijn er acht verenigingen met een reguliere jeugdwerking: [Betonne Jeugd](#), [Centrum Kauwenberg](#), [Buurtwerk t' Lampeke \(Kinderwerking Fabota, Jongerenwerking Den Tube\)](#), [Jong Gent in Actie](#), [PSC Open Huis](#), [Recht-Op](#), [t' Hope - Jakedoe](#), en [Wijkcentrum De Kring](#). Naast deze verenigingen met een reguliere jeugdwerking bereiken vele andere armoedeverenigingen kinderen en jongeren via een kinder- of gezinswerking.

Jeugdwerk gericht op maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren is bijzonder waardevol, omdat het een veilige (en soms enige) binding vormt met de maatschappij. Juist daarom moet laagdrempelig inclusief jeugdwerk erkend en gesubsidieerd worden. Lees meer over jeugdwerk met maatschappelijk kwetsbare jongeren in het adviesrapport van een tweedaagse themawerking over vrije tijd en welbevinden (Netwerk tegen Armoede, 2023, in press).

Naar aanleiding van het ontwerp van het **geïntegreerd jeugddecree**t werd het Netwerk tegen Armoede gevraagd om officieel advies uit te brengen. In het kader van dit ontwerp werd op 7 februari 2023 een toelichting gegeven door Jan Deduytsche (Beleidsmedewerker – coördinator cluster Vlaams jeugdwerkbeleid). Tijdens deze toelichting waren vier jongerenverenigingen aanwezig. Dit document omvat de officiële adviezen van het Netwerk tegen Armoede op het ontwerp.

Advies over ontwerpdecreet ‘jeugd- en kinderrechtenbeleid en de ondersteuning van het jeugdwerk’

Voor er wordt ingaan op de concrete adviezen van het Netwerk tegen Armoede, is het belangrijk om even stil te staan bij het woord ‘bovenlokaal’ in de eerste erkenningsvoorwaarde van jeugdwerk gericht op kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare positie. Bovenlokaal wordt in het decreet als volgt omschreven: “*Het gaat om initiatieven die het lokale gemeentelijke belang overstijgen*”. Daarnaast mogen de initiatieven “*niet gericht zijn op de gehele Vlaamse Gemeenschap*”. Ondanks we wel een kans zien in het stimuleren van initiatieven die ook kinderen en jongeren buiten de gemeentegrenzen heen bereiken, beargumenteren we dat de verplichting om initiatieven te realiseren ‘die het lokale gemeentelijk belang overstijgen’ afbreuk doet aan de meerwaarde van lokale initiatieven voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren. Voor jongeren in armoede is bereikbare hulp vaak hulp in hun eigen buurt en op een plek die ze kennen. Signalen uit Recht-Op tonen aan dat jongeren in armoede vaak sterk aan hun buurt (bv. Kiel/Hoboken) gebonden zijn ([Recht-Op, 2022](#)). We vernamen bovendien dat verenigingen via de postcode van alle jongeren die ze bereiken dienen aan te tonen dat hun werking verder reikt dan de eigen gemeentegrenzen. We willen in het kader van deze bewijslast onze bezorgdheid uiten dat een aantal maatschappelijk kwetsbare jongeren geen domicilieadres heeft, waardoor deze bewijslast moeilijk wordt.

“In Centrum Kauwenberg voel ik mij thuis. Daar wordt niemand gepest. Er komen veel kinderen uit de buurt, waardoor de stap kleiner was om te gaan. Maar uiteindelijk is iedereen welkom, ook mijn moeder komt vaak mee.”

- Man, 12 jaar

Naast deze algemene opmerking over het woord ‘bovenlokaal’, formuleert het Netwerk tegen Armoede **zes concrete adviezen** over het ontwerp van het geïntegreerd jeugddecree:

- 1. Artikel 35, 5e voorwaarde: Wijzig ‘werkgever van ten minste drie voltijdse werknemers met een inhoudelijke taakstelling’ naar ‘werkgever van ten minste twee voltijdse werknemers met een inhoudelijke taakstelling op het moment van de erkenningsaanvraag, met doorgroeimogelijkheden naar drie voltijdse werknemers op het moment dat de werkingssubsidies uitbetaald worden’.**

Het geïntegreerd jeugddecree moet een kans zijn om laagdrempelige jeugdwerkingen voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren te stimuleren zodat zij hun werking kunnen professionaliseren en uitbreiden. Om ongelijke toegang tot middelen in de jeugdsector te verlagen, moeten de vereisten van voltijdse medewerkers op het moment van de erkenningsaanvraag zo laag mogelijk gehouden worden. De pot met werkingssubsidies dient in die zin systematisch verhoogd te worden. Concreet pleit het Netwerk tegen Armoede voor het verlagen van de erkenningsvoorwaarde van drie naar twee voltijdse werknemers op het moment van de erkenningsaanvraag. De doorgroeimogelijkheid om uit te breiden naar

drie voltijdse werknemers op het moment dat de werkingssubsidies uitbetaald worden, kan wel aangemoedigd worden.

2. Artikel 61: Wijzig het jaartal voor het ontvangen van subsidie van erkende jeugdverenigingen met kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare positie van 2027 naar 2026.

Ondanks de erkenningsprocedure van jeugdverenigingen gericht op kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare positie rond zou zijn in 2025, zou de uitbetaling van de subsidie pas in 2027 gebeuren. Het is onredelijk dat er zo'n grote tijdsperiode zit tussen de erkenning en de uitbetaling, omdat de jeugdverenigingen extra inspanningen zullen leveren om te voldoen aan de erkenningsvoorwaarden (o.a. het aanwerven van een extra inhoudelijke werknemer). In die zin pleit het Netwerk tegen Armoede voor het vervroegen van het jaartal voor het ontvangen van de werkingssubsidies naar 2026.

3. Derde beleidsmaatregel 'Participatie van kinderen en jongeren op verschillende bestuursniveaus': Subsidieer jongere(n) met ervaringsdeskundigheid die vanuit het Netwerk tegen Armoede actief kunnen deelnemen aan de reflectiegroepen van de Vlaamse Jeugdraad.

Een belangrijke doelstelling en maatregel binnen het geïntegreerd jeugddecreeet is de participatie waarborgen van kinderen en jongeren aan de totstandkoming van het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleid en het lokaal jeugdbeleid. Op het Vlaamse niveau wordt een onderscheid gemaakt tussen de Vlaamse Jeugdraad, de reflectiegroepen en de Strategische Adviesraad Cultuur, Jeugd, Sport en Media. Vanuit het Netwerk tegen Armoede zetelt de beleidsmedewerker Vrije Tijd (Cultuur, Jeugd, Sport, Toerisme) reeds in de Strategische Adviesraad Cultuur, Jeugd, Sport en Media. Het is opportuun om ervaringsdeskundigheid vanuit het Netwerk tegen Armoede binnen te brengen op de reflectiegroepen van de Vlaamse Jeugdraad. Gezien de beleidsmedewerker Vrije Tijd transversaal werkt, is het onmogelijk om ook deze functie op te nemen. Het Netwerk tegen Armoede beargumenteert dat voor het succesvol verwezenlijken van deze participatieve doelstelling, het aanwerven van jongere(n) met armoedeervaring onontbeerlijk is. Dit kan vanuit de Vlaamse Overheid, of vanuit het Netwerk tegen Armoede. Het is vooral belangrijk dat er een structureel bedrag voor elke jongere met armoedeervaring wordt voorzien, wanneer hij/zij actief deelneemt aan de reflectiegroepen van de Vlaamse Jeugdraad. Op deze manier wordt participatie en ervaringsdeskundigheid correct verloond. Dit voorstel moet gezien worden als een versterking zijn van het participatief beleidswerk rond Jeugd dat het Netwerk tegen Armoede en Uit De Marge zullen opnemen in de toekomst.

4. Zorg voor de continuïteit van werkingssubsidies (minstens 5 jaar) en projectsubsidies (minstens 3 jaar).

Vanuit het Netwerk tegen Armoede ondersteunen we de vijfjarige periode waarop de werkingssubsidies binnen het geïntegreerd jeugddecreeet zullen lopen. Gezien jeugdwerkers ankerpunten zijn in het leven van maatschappelijke kwetsbare kinderen en jongeren, is het belangrijk dat er geïnvesteerd wordt in de continuïteit van het jeugdwerk. Op deze manier

kan er volop ingezet worden op de uitbouw van een vertrouwensrelatie. Bovendien adviseert het Netwerk tegen Armoede om de projectsubsidies aan een voldoende lange looptijd van minstens 3 jaar uit te rollen. Ook moeten projectsubsidies aandacht besteden aan de gevolgen op lange termijn voor de deelnemers. Projecten hebben geen zin als de deelnemers na afloop nergens meer terecht kunnen.

5. Geïntegreerd jeugddecreeet kan vindplaatsgerichte psychologische ondersteuning van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren binnen het jeugdwerk aanvullend subsidiëren.

Meer dan de helft van de kinderen en jongeren in kwetsbare situaties voelt zich slecht in hun vel ([Uit De Marge, 2021](#)). Tegelijkertijd variëren de wachttijden voor bijzondere jeugdhulp gemiddeld van 3 tot 6 maanden ([Intersectoraal Jaarverslag Jeugdhulp, 2022](#)). Het Netwerk tegen Armoede trekt mee aan de alarmbel en adviseert om professionele vindplaatsgerichte psychologische ondersteuning aanvullend te subsidiëren binnen werkingssubsidies van het geïntegreerd jeugddecreeet. Tal van armoedeverenigingen (o.a. Betonne Jeugd, [Recht-Op](#), en Jong Gent in Actie), en andere jeugdwerkingen gericht op maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren (o.a. [Vagevuur](#)) experimenteren reeds met het uitbouwen van vindplaatsgerichte psychologische ondersteuning binnen hun werking. Deze goede praktijkvoorbeelden moeten meer aangemoedigd en structureel ondersteund worden, gezien het de drempel naar psychologische ondersteuning enorm verlaagt. Lees [hier](#) het rapport van armoedevereniging Recht-Op, getiteld ‘Op zoek naar een brug tussen jongeren in armoede en psychische hulp’. We zijn er ons van bewust dat er reeds subsidies bestaan voor vindplaatsgerichte psychologische hulp in de eerstelijnszorg, maar zien het inbouwen van werkingssubsidies voor vindplaatsgerichte psychologische hulp binnen het geïntegreerd jeugddecreeet als een opportuniteit die inspeelt op de noden in de praktijk.

“Psychologische hulp moet laagdrempelig zijn, en voor een lange termijn. Ik heb al acht verschillende therapeuten gehad, en het is heel vermoeiend als je elke keer opnieuw je levensverhaal moet vertellen. Je moet elke keer opnieuw van 0 beginnen. Als je ergens bent waar het vertrouwd is, waar je je op je gemak voelt... en er komt een therapeut die je kent ter plaatse, dan verdwijnen ook heel wat drempels. Je moet ook niet meer bellen om een afspraak te maken.”

- Man, 17 jaar

6. De subsidies vanuit het geïntegreerd jeugddecreeet staan naast de subsidies vanuit het armoededecreeet.

De verenigingen waar mensen in armoede het woord nemen werken volgens de [zes criteria](#): (1) mensen in armoede verenigen, (2) mensen in armoede het woord geven, (3) werken aan maatschappelijke emancipatie, (4) werken aan maatschappelijke structuren, (5) dialoog en vorming, en (6) armen blijven zoeken. Deze zes criteria staan los van de criteria en voorwaarden om erkend te worden binnen het jeugdwerk met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren. Beide subsidies komen tegemoet aan andere doelstellingen, en zullen elkaar dus versterken in het bereiken van die doelstellingen. Het is belangrijk dat dit onderscheid blijft bestaan.